

En riktigt God Jul önskar vi er med årets sista Handlagsnummer!

Stipendier till slöjdare

Stipendieutdelning på Nordiska museet när Sörmlands Mästarslöjdare och ungdomsinspiratör belönades.

ÅRETS MÄSTARSLÖJDARE I
SÖRMLAND – SONJA BERLIN

I samband med Hemslöjdens 100-årsjubileum fick varje län genom sina hemslöjdsföreningar och konsulenter utse två stipendiater – en Mästarslöjdare och en Barn- och ungdomsinspiratör. Stipendiaterna fick ta emot sina utmärkelser vid den stora hemslöjdsfesten på Nordiska museet i slutet av augusti. Det var en rejäl manifestation för slöjden, då slöjdarprofiler från hela landet belönades för sina insatser. Från Sörmland fick Sonja Berlin, Malmköping och Hanna Haggren, Nyköping stiga upp på podiet inför en 800-hövdad publik.

Motiveringen på Sonjas diplom löd: ”Sonja har som ingen annan utvecklat brickvävningen till en profession. Hon är idag en av Nordens främsta auktoriteter inom tekniken. Tack vare hennes matematiska intresse, akademiska forskning och textila konstnärskap har hon uppdaterat brickvävningen och gjort den samtida, bland annat inom

kyrkligt textil. Som författare och pedagog har hon stor betydelse som folkbildare och inspiratör.”

- Jag är väldigt glad att ha fått den här bekräftelsen på det jag gör! säger Sonja. Människor i omgivningen fick kännedom om min verksamhet. Jag arbetar mycket i Norge och det är ju närmast osynligt här hemma. Utnämmandet till Mästarslöjdare har också rent konkret medfört att jag bokats in för flera kurser inför nästa år och jag har fått inbjudan att ställa ut på ett galleri i Finland.

Stipendieutdelning på Nordiska museet. Här tar Sonja Berlin emot pris för Sörmlands Mästarslöjdare. Foto: Anita Hedlund

Hanna Haggren. Foto: Fredrik Lagerlund

ÅRETS SLÖJDARINSPIRATÖR I
SÖRMLAND – HANNA HAGGREN

På Hannas diplom stod det: ”Under mer än tio års tid har Hanna Haggren på olika sätt arbetat för att öka lusten för slöjdande hos barn och unga. Genom sitt stora engagemang som flerårig ordförande för Riksförbundet Unga slöjdare samt sitt bidrag som slöjdklubbshandledare och inspiratör vid olika prova-på-tillfällen

har hon på ett föredömligt sätt inspirerat andra. Projektet Do-it-yourself – Hantverksaktivism i Sörmland som Hanna både var med och startade och senare även fungerade som biträdande projektledare och slöjdhandledare för, har på ett betydande sätt bidragit till ett ökande slöjdintresse hos barn och unga. Sedan 2011 är Hanna vice ordförande i Hemslöjdsföreningen Sörmland där hon arbetar mycket med barn- och ungdomsslöjden i länet.”

- Att lokaltidningen skrev om min utmärkelse har uppmärksammats av många, säger Hanna. Det har bland annat inneburit att människor har hört av sig och vill skänka saker, till exempel en bandvävstol och en massa material. Många fick också klart för sig hur mycket jag arbetar med slöjd – det är en stor del av min fritid, både att själv slöjda och att handleda andra. Tälja med kniv och yxa är min grund. Jag luffar-slöjdar också och syr gärna medeltida dräkter där man med enkla medel genom tillskränning och sömnadssätt kan få vackra plagg som sys för hand.

TEXT: ANITA HEDLUND

Sonja Berlin. Foto: Anita Hedlund

Handledarnätverksträff
Hanna förbereder ett nålhus

Start Handledarnätverk

I oktober arrangerades en första nätverksträff för de i Sörmland som är intresserade att lära ut sina slöjdkunskaper till andra. Bland deltagarna fanns både de som handleder ideellt på fritiden och de som är utbildade lärare eller slöjdhandledare, med den gemensamma nämnaren att alla, på ett eller annat sätt, visar andra hur man slöjdar.

Under träffen slöjdades det förvaring för nålar och andra småting - det blev täljda nålhus och sydda nålbrev. Några passade också på att lära sig nålbinda med virknål. Dagen innehöll även diskussioner om vilka önskemål som finns kring ett handledarnätverk. Några av förväntningarna var att handledarnätverket ska ge möjlighet att träffa andra som handleder, att samarbeta över slöjdgränserna och - förstås- att slöjda.

Idén med Handledarnätverket är att skapa en mötesplats där man får möjlighet att inspirera varandra, slöjda tillsammans och dela med sig av erfarenheter kring att handleda. Handledarnätverket spänner över slöjdens alla teknik- och materialgränser!

Välkommen du som täljer, virkar, luffarslöjdar, flätar, målar, binder, broderar, hugger, smider, syr- eller vad som! Den gemensamma nämnaren är att vi inspirerar andra att slöjda och lär ut våra kunskaper.

Nästa träff i Handledarnätverket blir i vår. Du är varmt välkommen, även om du inte var med på uppstartsträffen! Håll utkik på hemsidan för mer information eller kontakta Hanna Haggren 0155-26 75 77.

TEXT: HANNA HAGGREN
FOTON: ÅSA NORDQVIST

Sörmlands Täljakademi

täljakademi
SÖRMLANDS
FÖR DIG SOM ÅRENTLIGT TRÄVÄRKSÄNDRE VERKTYG

Täljakademin startade våren 2011 på initiativ av Helena Åberg, hemslöjds-konsulent och Hanna Haggren, Hemslöjdsföreningen Sörmland. Tanken var att ge möjlighet till fördjupning i konsten att slöjda i trä för dom redan bitna. Täljakademin är ett samarbete mellan Sörmlands museum och Hemslöjdsföreningen Sörmland.

Vi startade med en träff i Nyköping då slöjdaren Jögge Sundkvist kom och inspirerade. Då spånade vi också om vad vi ville göra i framtiden. Det kom upp idéer om allt från att titta på gamla föremål i läns museets magasin till att lära sig mer om karvsnitt eller "skureut". Sedan dess har vi hunnit med en hel del och haft besök av många duktiga slöjdare.

"Skureut" - mönsterskärning på trä

Klyvning av svep

HYVLING
OCH
KLYVNING

För att nämna innehållet på några av våra träffar så har vi bl.a. haft besök av slöjdaren Ramon Persson. Av honom fick vi lära oss om olika hyvlar, hyvlingstekniker

och hur man renoverar gamla hyvlar. Vi var många som fick återupptäcka *skrubbhovelns* förträfflighet när det gäller att avverka mycket material. Att det fanns så mycket att veta om ämnet hade få av oss anat.

På en annan träff vid Nynäs slott, lärde Helena Åberg oss att klyva stockar till svepspån. Vi stod där kring en hög med stockar och tittade på när Helena förevisade klyvningsteknikens grunder och lärde oss olika knep. Då fick vi höra det speciella ljudet av hur det smäller, knäpper och sjunger i träet när stocken spricker. Sedan var det vår tur att hugga in på stockarna. En febril verksamhet

uppstod med kilar, yxor och släggor. Innan dagen var slut hade vi alla fått fram varsitt ämne och bearbetat det jämnt och slätt med skavare och hyvel. Därefter värmdes vi svepspån mjuka i en *baslåda* så att de sedan gick att böja runt en form.

TRÅGHUGGNING

Vår senaste praktiska träff ägde rum på Vårdinge by folkhögskola. Där visade Beth Moen oss hur man högg tråg, vilket gav oss tillfälle att öva på både *tjäckel* och yxa. Vi startade också upp ett *Åsping* projekt och började med att hugga ur en mindre "provstock". Detta för att kunna lära oss av misstagen innan vi tar tag i det riktiga ämnet, en 5 meter lång stock.

TRÄFILMSFESTIVAL

17 november arrangerade vi Sörmlands första TRÄFILMSFESTIVAL i Åhuset i Nyköping. Uppslutningen var stor, vi var många som fick njuta av gamla hantverkares stora hantverkskicklighet dokumenterad på film.

SPRÄTTHUGG NÄSTA ÅR?

Det har varit och är ett fantastiskt tillfälle att få slöjda och träffa likasinnade, lära av varandra, samt att få ta del av erfarna slöjdares kunskaper. Nu ser vi

fram mot fortsatta träffar. Kanske får vi lära oss att *sprätthugga* nästa år?

Låter det spännande? Täljakademien är nätverk som är öppet för alla som har en grundkunskap att arbeta i trä. Som deltagare kommer man med i nätverkets

Beth Moen visar huggning av tråg

Trågresultatet

Helena Åberg visar Sveg för Anders Moberg, Toomas Madre och Ulrika Eckardt

maillista och får aktuell information om vad som är på gång och en chans att påverka verksamheten. Aktiviteterna planeras av en arbetsgrupp som består av Ulf och Ulrika Eckardt, Hanna Haggren, Mette Handler och Helena Åberg. Är du intresserad av att delta ta kontakt med hemslöjdskonsulent Helena Åberg, helena.berg@dll.se, 0709-46 15 26.

TEXT: FÖR ARBETSGRUPPEN ULF OCH ULRIKA ECKARDT
FOTON: ULRIKA ECKARDT, FREDRIK LAGERLUND,
HELENA ÅBERG

Ramon Persson
hyvlar med
en rubank

SÖRMLÄNDSKA TÄLJAKADEMINS ORDLISTA:

- Skureut** - karvsnitt, skurna mönster
- Skrubbhovel** - planhovel med runt stål
- Skavare** - blandning av en spånhyvel och en bandkniv
- Baslåda** - låda som fylls med vattenångor för att värma upp/mjukgöra trä som ska böjas
- Tjäckel** - tvärställd yxa med böjd ägg för urholkning av trä
- Äsping** - stockbåt gjord av en urholkad aspstock, svars sidor basas och böjs ut för att öka brädden
- Sprätthuggning** - huggteknik som ger en vågformig struktur på bräddor och stockar

Slöjdklubbar

VILL DU BLI SLÖJD-KLUBBSHANDLEDARE?

Är du intresserad av att bli handledare i Slöjdklubben? Vill du arbeta med barn på din fritid och har ett stort

slöjdintresse? Vill du utveckla dina kunskaper inom olika slöjdtekniker? Då är Slöjdklubbens handledarutbildning något för dig.

Under vårterminen 2013 med start 19-20 januari bedriver vi en slöjd-klubbshandledarutbildning i Sörmland. Vi håller till på olika platser lite utifrån var deltagarna bor, men första träffen blir i Nyköping. Sammanlagt går handledarutbildningen över fyra helger och övriga datum är planerade till 9-10 mars, 13-14 april och 1-2 juni. Utbildningen arrangeras av Sörmlands museum och är kostnadsfri men antalet platser är begränsade.

Ansvaret för utbildningen är Madeleine Jansson hemslöjdskonsulent för Barn- och ungdom i Uppsala län och Helena Åberg hemslöjdskonsulent i Sörmland.

Välkommen med din anmälan senast den 18 december 2012 till Hemslöjdskonsulent Helena Åberg helena.berg@dll.se 0709-46 15 26.

Tälj en tomte!

Det lackas mot jul och varför inte ta tillfället i akt att tälja en snygg tomte. Såga en 12 cm lång bit av färsk sälg eller björk ca 2-4 cm i diameter. Glöm inte att fråga markägaren om lov innan du sågar. Ett tips kan vara att ringa kommunens parkförvaltning om lämpligt ställe att ta material.

Denna tomtmodell kan varieras i det oändliga efter tycke och smak, prova dig fram och tälj ett helt gäng! För mer täljinspiration, se www.slojdeniskogen.se

FOTO OCH BESKRIVNING: HANNA HAGGREN

1. Såga en ca 12 cm lång bit av färsk sälg eller björk

2. Märk ut luvans längd, nu är det dags att tälja luvan

3. Tälj änden konformad

4. Runda av toppen och markera ansiktet

5. Spara lite bark till luvans brätte ELLER tälj bort all bark

6. Låt tomten torka någon dag innan du målar i passande tomtfärg. Rita ögon och mun med penna

MATERIAL & REDSKAP:

- Såg
- Färsk sälg eller björk
- Vass täljkniv
- Penna
- Röd färg
- Plåster och första förband

Ha alltid plåster och första förband i närheten när du täljer! Förhoppningsvis behöver du inte använda det, men är olyckan framme kan du snabbt plåstra om!

Kalendarium

God Jul!

DECEMBER

5/12 Lokal medlemsträff, Eskilstuna, Eskilstuna folkhögskola, kl 18-20

5/12 Slöjdräff, Nyköping, Magasinet, kl 18.30-20.30. Tema: Julslöjd med fika

10/12 Slöjdräff, Katrineholm, biblioteket Ängeln, kl 16.30-19. Tema: Julslöjd

JANUARI 2013

7/1 Stickcafé, Oxelösund, St Botvids församlingshem, Kyrkogatan 12, varje måndag kl 18-20.30. Pris: 20 kr inkl. kaffe. Kontakt: Gullvi 0155-315 45

19/1 Inspirationsträff - Det ofullbordade, Flen, Studieförbundet Vuxenskolas lokaler, Drottninggatan 2, kl 10-16. Ta med matlåda, micro finns. Tema: Vi hjälps åt att göra färdigt våra slöjdalster

21/1 Slöjdräff, Katrineholm, biblioteket Ängeln, kl 16.30-19.00. Tema: Tvåändsstickning

FEBRUARI

2-3/2 Ullverkstad, Skebokvarn, Skebokvarnsgården, kl 12-16. Utställning av Ull och skinn från allmogefår, garn och stickat av handspunnet garn. Prova på att spinna på slända och spinnrock, karda och tova. Kaffe och smörgås finns att köpa

4/2 Stickcafé, Katrineholm, biblioteket Ängeln, kl 16.30-19.00

12/2 Lokal medlemsträff, Nyköping, kl 18-20. För mer info kontakta Hanna Haggren 0155-26 75 77

18/2 Slöjdräff & sportlovsaktiviteter, Katrineholm, biblioteket Ängeln kl 16.30-19.00. Tema: Gör nytt av gammalt; Do Redo

23/2 Årsstämma, Hemslöjdsföreningen Sörmland, Malmköping. Vi återkommer om tid och lokal

VÅRENS KURSER OCH SLÖJDRÄFFAR

Vårens kurser och slöjdräffar är fortfarande under planering och vi återkommer med dem i första numret av Handlaget 2013.

För uppdatering av kommande program, se www.slojdisormland.se och www.sormlandsmuseum.se

MER INFORMATION OM AKTIVITETERNA

hittar du på vår hemsida www.slojdisormland.se eller ring oss / resp. kontaktperson.

NÄSTA NUMMER AV HANDLAGET

Nästa nummer av Handlaget utkommer 18 februari, manusstopp 1 februari.

Vill du tipsa om aktiviteter, berätta något eller har någon fråga till andra medlemmar? Skicka eller maila in foton, notiser, berättelser, frågor eller texter till redaktionen så tar vi med det i nästa Handlag. Kontakta: susanne.duar@duarenergi.se.

Om du kontinuerligt vill få information om våra aktiviteter på e-post, skicka din adress till: tuss_boda@yahoo.se. Du som redan får Handlaget på e-post behöver inte göra det.

ÅRSSTÄMMA 23 FEBRUARI!

Boka in vår Årsstämma 23 februari 2013 i Malmköping. Vi återkommer om lokal och klockslag längre fram.

facebook

VI FINNS NU PÅ FACEBOOK!

www.facebook.com
Sök på Hemslöjd i Sörmland

HEMSLÖJDSKONSULENT MED TEXTIL INRIKTNING

Just nu söker Sörmlands museum en ny hemslöjdskonsulent med textil inriktning. Läs mer om tjänsten på www.sormlandsmuseum.se

LÄNSHEMSLÖJDSKONSULENTERNA I SÖRMLAND

HUR VILL DU FORMA HEMSLÖJDSFÖRENINGEN SÖRMLAND?

Vid årsstämman i våras startades spännande diskussioner om hur Hemslöjdsföreningen Sörmland skulle kunna utveckla sin organisation och verksamhet. Första september bjöd vi in till fördjupade diskussioner i Gula huset i Stallarholmen. Tyvärr fick vi in så få anmälningar att vi beslöt att ställa in träffen. Istället bjuder vi in dig som medlem till lokala medlemsträffar runt om i länet i vinter och under våren, se kalendariet. Vi hoppas på så vis att du vill komma och prata om vad du vill ha ut av ditt medlemskap i Hemslöjden och hur vi tillsammans kan fortsätta utveckla vår förening.

SLÖJD-TRÄFFARNA

är kostnadsfria för medlemmar och alla ungdomar t o m 25 år, icke medlemmar 25 kronor. Slöjdmaterial till självkostnadspris finns, men ta gärna med eget material.

Hemslöjdsföreningen Sörmland
Marianne Fröberg, ordförande
tel 070-301 68 22
Helgesta, 649 91 Sparreholm
mariannef4@gmail.com

Sörmlands Museum
Länshemslöjdskonsulent, textil
Lille-Mor Boman
tel 0155-24 57 26 mobil 070-626 15 14
lillemor.boman@dll.se

Sörmlands Museum
Länshemslöjdskonsulent, hård slöjd
Helena Åberg
tel 0155-24 57 27 mobil 0709-46 15 26
helena.aberg@dll.se